

Een nieuwe vindplaats van de Zompsprinkhaan (*Chorthippus montanus*) in de provincie Utrecht en daarmee de meest westelijke binnen Nederland.

Dick en Mathilde Groenendijk

Op 30 juli 1992 werd in het kader van een regionale sprinkhaneninventarisatie de Demmerikse Kade bezocht. Dit is een oude houtkade, in hoofdzaak begroeid met Zwarte els (*Alnus glutinosa*), die de afscheiding vormt tussen de gemeenten De Ronde Venen en Breukelen (provincie Utrecht).

Door het uitkloppen van overhangende boomtakken boven een omgekeerde paraplu werd gezocht naar het voorkomen van de Boomsprinkhaan (*Meconema thalassinum*) en de Struiksprinkhaan (*Leptophyes punctatissima*). Beide soorten werden echter niet aangetroffen.

Rond zonsondergang (circa 21.30 uur) werd een, aan de houtkade grenzend, klein blauwgrasland bezocht (Amersfoort coördinaten: 126,25-468,25). Hier werd direct onze aandacht getrokken door luid tsjirpende veldsprinkhanen van een onbekende soort. Ter determinatie werden twee mannetjes verzameld en thuis gedetermineerd als Zompsprinkhaan (*Chorthippus montanus*). De gebruikte kenmerken waren de lengte van de achtervleugels en de plaats van het stigma op de voorvleugel (Bellmann, 1985a). Bovendien werd het geluid met behulp van een geluidscassette gecontroleerd (Bellmann, 1985b). De volgende dag kon de determinatie worden bevestigd door Roy Kleukers en er werd tevens een vrouwtje verzameld. De verzamelde dieren bevinden zich in de collectie van het Natuurhistorisch Museum te leiden.

Het blauwgraslandje is ongeveer 1/3 hectare groot (circa 40 x 80 meter) en wordt aan de oostzijde in de lengterichting beschut door de houtkade. Het is gelegen in een door veeteelt gedomineerde laagveenpolder. Aan de oostzijde van het terreintje bevindt zich een duidelijk hogere rug. Twee stroken van circa 15 meter zijn in de breedterichting afgeplagd. Verder bevindt zich in het midden van het terrein een poel, omgeven door een

Foto 1. *Chorthippus montanus* ♂. 14 augustus 1992, Demmerikse kade, Breukelen, foto D. Groenendijk

hoger gelegen walletje. De afgeplagde stroken zijn doorgaans zeer nat, terwijl de rest van het terrein slechts zompig is. De hogere delen zijn vrij droog. Jaarlijks wordt het blauwgraslandje eind augustus gemaaid. Het maaisel wordt afgevoerd en ongewenst houtopslag wordt verwijderd.

De overheersende grassoort is Pijpestrootje (*Molinia caerulea*). In de hoger gelegen randen is de vegetatie verzuimd. Er komen verschillende andere soorten gras voor en er groeit braam (*Rubus fruticosus*). Kenmerkend is het voorkomen op het terrein van Ronde zonnedaauw (*Drosera rotundifolia*), Blauwe knoop (*Succisa pratensis*), Tormentiil (*Potentilla erecta*) en Wederik (*Lysimachia vulgaris*).

De vegetatiehoogte is gemiddeld circa 40 cm. De Zompsprinkhanen zaten verdeeld over het gehele terrein, met een lichte voorkeur voor de hogere, ruigere randen, terwijl de afgeplagde stroken werden vermeden.

De enige andere sprinkhaan die op het blauwgraslandje werd aangetroffen was de Rietsprinkhaan (*Conocephalus dorsalis*).

In de beschikbare literatuur werd geen bevestiging gevonden voor het late tijdstip (rond zonsondergang) van striduleren. Waarschijnlijk is dit echter bij de Zompsprinkhaan een algemeen voorkomend verschijnsel. Verschillende veldwaarnemers bevestigen namelijk dat de dubbelsoort van de Zompsprinkhaan, de Krasser (*Chorthippus parallelus*) tot ruim na zonsondergang nog kan striduleren. Deze nieuwe vindplaats van de Zompsprinkhaan is de meest westelijke binnen Nederland tot nu toe. De suggestie dat het ontbreken van de Zompsprinkhaan in het westen reëel zou zijn (Duijm & Kruseman, 1983) is mogelijk dan ook niet geheel terecht. Hoewel nog geen vindplaatsen in de provincies Noord- en Zuid-Holland bekend zijn, doet de gelijkenis van het blauwgraslandje met de natte hooilanden in deze provincies vermoeden dat de zompsprinkhaan ook hier aangetroffen zou kunnen worden.

Referenties

- Bellmann, H., 1985a. Heuschrecken: Beobachten, bestimmen. Melsungen: Neumann-Neudamm, 216p.
- Bellmann, H., 1985b. Die Stimmen der heimischen Heuschrecken. Melsungen: Neumann-Neudamm.
- Duijm, M. en G. Kruseman, 1983. De krekels en sprinkhanen in de Benelux. Hoogwoud: KNNV, 186p.

Midrethstraat 23
3641 CB Mijdrecht